

Høring om kontraktsvilkår, krav og kriterier for bærekraftige leverandørkjeder

Svar på høring 25/33

Fairtrade Norge

Anbefalte kontraktsvilkår

Kontraktsvilkår: Bærekraftige leverandørkjeder

Anbefalte kvalifikasjonskrav (1)

Kvalifikasjonskrav: Aktsomhetsvurderinger

Anbefalte kvalifikasjonskrav (2)

Kvalifikasjonskrav: Sporbarhet i leverandørkjeden

KOMMENTAR TIL FORMÅL MED KVALIFIKASJONSKRAVET:

1. Hva er formålet med sporbarhet som stopper ved sammenstilling? For mange råvarer foregår de høyeste risikoene i råvareleddet og ulike reguleringer, slik som EUDR, krever sporbarhet helt tilbake til bonden. Her er et av formålene med sporbarhet å øke innsikt i de leddene som er lite transparente i dag. Generelt vil leverandører enkelt kunne gi informasjon tilbake til sammenstilling, men vi bør stille oss spørsmålet om hvor nyttig denne informasjonen er. Kommer innkjøpere til å finne interesse av denne informasjonen?

KOMMENTAR TIL SPØRSMÅL 1:

1. Fra Fairtrade sin side så kan vi vise til sporbarhet for våre råvarer i dag, bortsett fra mass balance-sourcede råvarer som består av kakao, sukker, juice og te. Derimot tilbyr vi segregert kakao, dersom det kreves fysisk sporbarhet helt tilbake til råvare.
- Det er viktig å nevne, når vi snakker om sertifiseringsordninger, at selv om det ikke kan garanteres fysisk sporbarhet for mass-balance ingredienser, så kan vi fremdeles vise til at en definert andel av ingrediensene er fra sertifiserte plantasjer eller småskalabønder. Dette valideres av FloCERT, og dokumenteres i vår plattform som heter FairTrace. I praksis vil derfor Fairtrade-sertifiserte ingredienser, som har 100 % fysisk sporbarhet, ikke ha noen større eller mindre påvirkning på bonden enn mass balance ingredienser.

Anbefalt kravspesifikasjon:

Kravspesifikasjon: Bærekraftig produksjon

TITTEL:

1. Vi foreslår å endre denne overskriften til "merkeordninger og tredjepartsrevisjoner" istedenfor. Bruken av ordet bærekraft kan være litt vanskelig å tolke for mange, da spesielt uten en definisjon av begrepet innledningsvis.

KOMMENTAR TIL DOKUMENTASJON

1. Generelt kan det være forvirrende å eksemplifisere sertifiseringsordninger fra helt ulike bransjer i konkurransedokumentene. Legg merke til at OEKO-TEX Standard 100 bare sertifiserer tilbake til garnet, og kontrollerer dermed ikke sosiale og miljøforhold på plantaser eller mindre farmer. Dette gjør heller ikke GOTS, og dermed står Fairtrade frem som en av få ordninger som gjennomfører tredjepartsrevisjoner på bomullsplantasjene. Vi har ikke kjennskap til TCO Certified, men generelt bør hver anskaffelse tilpasses den varen man skal kjøpe inn. Og derfor blir det feil å sammenligne Fairtrade og TCO.

3. StandardsMap viser til frivillige standarder som både krever uavhengig tredjepartsrevisjon og ikke.

Standards Map sine standarder kan deles inn i tre kategorier:

- Tredjepartsrevisjoner som Fairtrade, FSC, og SA8000
- Andrepartsrevisjoner
- Selvevaluering / førstepartsverifikasjoner der virksomheter vurderer seg selv mot egne definerte kriterier, noe som ikke bør høre hjemme i konkurransedokumenter

Derfor mener vi at det blir veldig misvisende å henvise til denne plattformen under kontraktsvilkår, krav og kriterier. Det hadde vært fordelaktig om DFØ kan vise til en veileder der relevante tredjepartsrevisjonsordninger og merkeordninger beskrives, sammen med en rangering av hva som er ansett som beste praksis og mindre avanserte løsninger. Her kan for eksempel Etisk Handel sine sertifiseringsveiledere være et forslag.

4. I forhold til dokumentasjon til bruk av akkreditert tredjepartsrevisor, vil vi anbefale å også legge inn ISO-17065, som er akkrediteringen Flocert (vårt sertifiseringsorgan) er akkreditert i henhold til. I forhold til standard-settere (utvikler av standarder for bærekraftig produksjon og handel) og bærekraftige merkeordninger, kan det anbefales å stille krav til etterlevelse av The ISEAL code of good practice for sustainability systems

Annen dokumentasjon:

1. Det som generelt ikke hensyntas i paragrafen om 'annen dokumentasjon' er at beskrivelsen ikke forklarer hvordan merkeordninger og tredjepartsrevisjoner er mer eller mindre avanserte i sin løsning og kan dermed ikke sidestilles. Noen sertifiseringsordninger har strengere krav til leverandørkjeden enn andre, mens Fairtrade er de eneste som stiller krav til minimumspris og premium som et viktig verktøy for å jobbe mot levelønn.
 - Det er en forskjell på en tredjepartsrevisjon som SA8000, International Accord for Health and Safety in the Textile and Garment Industry (Helse & sikkerhet på fabrikker), og en sertifiseringsordning som Fairtrade, som har definerte standarder for råvareprodusenter, samt en minimumspris og premium som fungerer for å kunne ivareta en rettferdig lønn for bønder og arbeidere.
 - Det er også en viktig forskjell på ISO-styringssystemer som sikrer styringsrutiner og tredjepartsrevisjoner som reviderer arbeidsforholdene og miljøforholdene.
2. Generelt virker dette avsnittet veldig orientert rundt bomull, og bør vise til sertifiseringer for andre kategorier også. En idé kan være å kategorisere innholdet slik at det er tilpasset ulike produktgrupper.
 - Fairtrade er en av få som sertifiserer helt tilbake til bomullsplantasjen/farmen. Vi skiller oss også ut ved å kunne garantere fysisk sporbarhet helt tilbake i bomullskjeden, og er kanskje de eneste aktørene for økologisk bomull. For eksempel gjennomfører ikke GOTS tredjepartsrevisjoner på bomullsplantasjer eller hos småskalakooperativer og derfor kan ikke de rapportere på utfordringer innenfor menneskerettigheter og miljø helt tilbake til farmene. I for eksempel bomullsindustrien vil noen av de mest alvorlige risikoene for eksempel barnearbeid, tvangsarbeid, og negativ miljøpåvirkning fra for eksempel pesticider hovedsakelig finne sted i råvareleddet, noe som da ikke blir håndtert direkte dersom det ikke gjennomføres revisjoner helt tilbake til bonden.

KOMMENTAR TIL SPØRSMÅL:

1. Først og fremst, hva menes med produksjonsenhet? Hvis det er definert som et kooperativ eller en plantasje, bør det ikke være tilstrekkelig å bare ha stikkprøver blant bare noen utvalgte kooperativer og noen plantasjer. Alle plantasjer og kooperativer bør gjennomgå tredjepartsrevisjoner. Derimot innenfor et kooperativ har du tusenvis av småskalabønder med få ressurser. Der mener vi at stikkprøver bør være tilstrekkelig, da kooperativer ikke har råd til å gjennomføre revisjoner hos all småskalabønder.
- Det bør kunne dokumenteres at leverandøren gjennomfører tredjepartsrevisjoner hos alle storskalaplantasjer og kooperativer helt tilbake i leverandørkjeden.
Det er også viktig å kunne vise til en impact på bakken, der produsenter som har utfordringer (høyrisiko) blir revidert over tid slik at forbedringstiltak monitoreres og effekt kan måles. En lite kontinuerlig revisjon, der det ikke jobbes med forbedringer over tid, har ikke noe poeng i seg selv. Det handler om å se en positiv utvikling på bakken.
- Det er derfor fordelaktig å jobbe med en sertifiseringsordning som aktivt jobber med produsenter for at de skal etterleve standardkravene over tid, og vi mener dermed at leverandører som tar i bruk mer omfattende ordninger bør dermed premieres under tildelingskriteriene.

Anbefalt tildelingskriterium (1):

Tildelingskriterium:

Anbefalt tildelingskriterium (2):

Tildelingskriterium:

KOMMENTAR TIL FORMULERING AV TILDELINGSKRITERIER:

1. Viser til kommentar under kvalifikasjonskrav om sporbarhet, der vi beskriver hvordan Fairtrade kan vise til fysisk sporbarhet helt ned til råvareleddet for de fleste av våre råvarer. Vi mener derfor at denne formuleringen høres veldig god ut, der leverandører som kan vise innsikt i flere råvareledd premieres, fremfor en diskvalifisering til å søke.
2. Som et kvalifikasjonskrav bør leverandøren i det minste kunne vise til dokumentasjon på at produktet er revidert gjennom uavhengige tredjepartssertifiseringer i hvert ledd helt tilbake i leverandørkjeden, og fordelaktig vise til en merkeordning.

Anbefalt tildelingskriterium (3):

Tildelingskriterium:

KOMMENTAR TIL FORMULERING AV TILDELINGSKRITERIER:

1. Overordnet, så synes vi denne paragrafen er fin. Den stiller ikke et svart/hvitt-krav til dokumentasjon om levelønn/leveinntekt, som nok kan være for ambisiøst for de fleste. Gjennom en forpliktelse i retningslinjer/policy kan selskaper jobbe mot levelønn/leveinntekt i tråd med deres sektor. Oppnåelse av denne retten er en systemisk verdikjedeutfordring som krever samarbeid mellom flere aktører på tvers av sektorer.
2. Et spørsmål det er naturlig å stille seg er derimot hvordan dere definerer levelønn/leveinntekt. Det finnes konkrete tiltak en norsk virksomhet kan gjøre for å sikre mer anstendig betaling tilbake i kjeden. Her er noen eksempler på hvordan vi jobber med dette:
 - Vi stiller krav til minimumspris på våre råvarer som innkjøperne må forholde seg til
 - I tillegg legges en premiumpris på toppen, der 100 % ender tilbake hos bonden
 - Vi jobber aktivt for langsiktige kontrakter mellom kjøper og produsentene
 - Vi oppfordrer til pre-finansiering ved behov
 - Og sist men ikke minst gjennomføres det revisjoner med hvert enkelt ledd i kjeden, for å sikre at betalingen har nådd bonden i sin helhet.

Kommentar på punkt 2:

3. Vi anbefaler å legge til at leverandøren enten kan vise til deltakelse i flerpartsinitiativer ELLER vise til samarbeid med en sertifiseringsordning som aktivt jobber for oppnåelse av levelønn og leveinntekt i sine leverandørkjeder. Vi opplever at mange selskaper ikke har direkte påvirkning på bakken, noe som er en av motivasjonene deres for å kjøpe sertifiserte varer. Sertifiseringsordninger som Fairtrade jobber, gjennom vår minimumspris og premium, for at våre produsenter skal oppnå levelønn/leveinntekt. Vi jobber også for å sikre langsiktige kontrakter, pre-finansiering gjennom lån, mer forutsigbare priser, og inntektsgenererende aktiviteter på bakken. Vi kan på denne måten være et godt verktøy og en god samarbeidspartner for selskaper.

KOMMENTAR TIL INFORMASJON OM TILDELINGSKRITERIER:

1. Vi stiller oss bak Anker metoden for benchmarking av levelønn og leveinntekt. Det er viktig å ha en felles metode som er internasjonalt anerkjent på tvers av sektorer.

KOMMENTAR TIL SPØRSMÅL:

1. Vi tenker det er viktig at punktene kravene knyttet til levelønn/leveinntekt blir fulgt opp gjennom rapportering til innkjøper over tid. For å forplikte leverandøren til å redusere gapet mellom nåværende lønn/inntekt og estimert levelønn/leveinntekt i leverandørkjeder, bør det være en form for rapportering av effekten de oppnår.